

Pakolaistaustaisten ohjaus-hankkeen kannanotto: Antirasistisuus kotoutumista tukevien toimien keskiöön

Miksi otamme kantaa?

Kotoutumista tukevien toimien tavoitteena on tukea maahan muuttaneen henkilön kiinnittymistä yhteiskuntaan. Hyvinvoinnin ja toimijuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että maahan muuttanut tuntee itsensä arvokkaaksi osaksi yhteiskuntaa. Rakenteellinen rasismi vaikuttaa negatiivisesti kotoutujien elämään ja hyvinvointiin. Asian huomiotta jättäminen vaarantaa kotoutumista tukevien toimien tavoitteet.

Usein kotoutumistyössä unohdetaan kotoutumisen kaksisuuntaisuus ja yhteiskunnan vastaanottavuus. Tarvitsemme antirasismia kotoutumistyön ytimeen, sillä haluamme käyttää kotoutumisen tukemiseen suunnatut resurssit tehokkaasti ja kiinnittää huomion yhteiskunnan vastaanottavuuteen. Rakenteellinen rasismi heikentää kotoutumista tukevien palvelujen tuloksellisuutta. Rasismi ilmenee maahan muuttaneen arjessa muun muassa rekrytointisyrjintänä ja syrjintänä työelämässä. Syrjintä työelämässä sekä tieto-, neuvonta- ja ohjausammattilaisten ennakkoluuluista ja ajatusmalleista kumpuava rodullistava ohjaaminen ajaa maahan muuttaneita matalapalkka-aloille, koulutusta vastaamattomiin tehtäviin sekä ulkomaille vastaanottavampiin yhteiskuntiin.

Syrjintä, rasismi ja vihapuhe ovat myös hyvinvointikysymyksiä, sillä ne heikentävät yksilön elämänlaatua vaikeuttaen esimerkiksi turvallisuuden tunteen syntymistä sekä vähentäen yksilön henkisiä voimavaroja ja osallistumista yhteiskuntaan. Syrjintäkokemukset lisäävät pitkäaikaissairauksien ja mielenterveysongelmien todennäköisyyttä sekä vahvistavat kokemusta heikosta terveydestä. Syrjintä vahingoittaa myös yksilön itsetuntoa aiheuttaen huonommuuden tunnetta.

Kotoutumispalveluissa toimivat asiantuntijat ovat merkittäviä henkilöitä maahan muuttaneiden kotoutumisen polulla. Tämän vuoksi antirasismi on kotoutumistyössä erityisen tärkeää. Rasismin purkaminen alkaa siitä, miten me asiakkaan ja lähimmäisen kohtaamme. Rakenteellisen rasismin näkyväksi tekeminen, samoin kuin antirasismien ymmärtäminen osana erilaisia niin sanottuja kohtaamisammatteja edellyttää jatkuvaa oppimista.

Pakolaistaustaisten ohjaus-hankkeen kannanotto: Antirasistisuus kotoutumista tukevien toimien keskiöön

Mitä haluamme saada aikaiseksi?

1. Jotta voimme purkaa kotoutumista ja hyvinvointia heikentävää rakenteellista rasismia, on meidän alettava avoimesti tiedostaa, nimetä ja puhua rasismista ja sen kokonaisvaltaisista vaikutuksista rodullistettujen ihmisten elämään.
2. On tärkeää, että kotoutumisen ammattilaiset ovat tietoisia rasistisia käytäntöjä synnyttävistä mekanismeista ja pyrkivät omalla toiminnallaan purkamaan niitä.
3. Tarvitaan strateginen päätös antirasismien ottamisesta kotoutumistyön, johtamisen, koulutuksen ja organisaatiokulttuurien keskiöön. Haluamme tukea kotoutumista kehittämällä antirasistista työelämää ja koulutusta sekä yksilöihin kohdistuvilla työllistymis- ja koulutuspalveluilla.
4. TE-palveluiden tulee osaltaan tehdä syrjintää ehkäisevää työtä työmarkkinoilla.
5. Henkilöstöpolitiikassa kotoutumiskentän valkoisuutta pitää haastaa tietoisesti.
6. Kotoutumispalvelujen inklusiivisuus ja monimuotoisuus työpaikkoina tulee ottaa huomioon henkilöstöpolitiikassa. TEM-konsernin virastoihin tarvitaan asian vastuhenkilöt.
7. Tarvitsemme laajan selvityksen erilaisten työnantajaorganisaatioiden ja eri alojen vastaanottavuudesta sekä erilaisten työntekijöiden asemasta, palkoista ja työsuhteiden laadusta.
8. Rakenteellinen rasismi on otettava huomioon kotoutumista tukevia palveluita kehitettäessä. Siitä on puhuttava julkisuudessa ja se on huomioitava politiikka- ja lainsäädäntövalmistelussa.

